

ZURUT

Park Leśny

Park Leśny

mgr inż. Witosław Grygierczyk
44-114 Gliwice ul. Ustroń 3
www.parklesny.eu

Zlecenie: Ldz. 879/2022

Obiekt: **ZABYTKOWY ZESPÓŁ PAŁACOWO – PARKOWY
SIEDZIBA
ZESPOŁU PIEŚNI I TAŃCA
„ŚLĄSK”
im. STANISŁAWA HADYNY**

Branża: **Dokumentacja dendrologiczna**

Stadium: **Aktualizacja inwentaryzacji dendrologicznej
z projektem gospodarki zadrzewieniem
i koncepcją nowych nasadzeń uzupełniających**

Zleceniodawca: **Zespół Pieśni i Tańca „ŚLĄSK”
im. Stanisław Hadyny
42-286 Koszęcin
ul. Zamkowa 3**

Projektant:
(Opracowujący) mgr inż. Witosław Grygierczyk
Rzeczoznawca nr 03/2004

Data: **wrzesień – październik 2022 r.**

Dokumentacja podlega ochronie
Ustawa o prawie autorskim
(Dz. U. Nr 24/94)

Niniejszym oświadcza się, że przedmiotowe opracowanie zostało uznane za sporządzone prawidłowo zgodnie z przepisami oraz umową i jest kompletne z punktu widzenia celu, któremu ma służyć.

Gliwice dnia **20 listopad 2022 r.**

ROZUWOLENIE W 02/466/-/2022
Wojewódzki
Urząd Ochrony Zabytków
w Katowicach
legatura w Częstochowie
(1) 2022.11.18
nr 022 5146.84.202206

SPIS TREŚCI

SPIS ZAŁĄCZNIKÓW.....	2
1. Zadanie	3
2. Zleceniodawca	3
3. Podstawa opracowania.....	3
4. Przedmiot opracowania	3
5. Zakres opracowania	3
6. Prace terenowe.....	4
7. Prace kameralne	4
8. Zestawienia inwentaryzacyjne	4
9. Zestawienia analityczne	5
10. Edycja map inwentaryzacyjnych i analitycznych	6
11. Omówienie wyników inwentaryzacji i analiz	6
12. Koncepcja nowych nasadzeń.....	6
13. Warunki realizacji prac w drzewostanie	7

SPIS ZAŁĄCZNIKÓW

1. Tabela 1 – inwentaryzacja
2. Tabela 2 – zestawienie drzew do pielęgnacji
3. Tabela 3 – zestawienie drzew do usunięcia
4. Tabela 4 - zestawienie drzew do nowych nasadzeń
5. Mapa inwentaryzacja z gospodarką drzewostanem - skala 1:1000
6. Mapa – koncepcja nasadzeń – skala 1:1500

1. Zadanie

Aktualizacja inwentaryzacji dendrologicznej z projektem gospodarki zadrzewieniem i koncepcją nowych nasadzeń uzupełniających.

2. Zleceniodawca

Zespół Pieśni i Tańca „ŚLĄSK” im. Stanisław Hadyny
42-286 Koszęcin ul. Zamkowa 3

3. Podstawa opracowania

Podstawę opracowania stanowi zlecenie L.dz. 7879/2022 z dnia 30.09.2022.

4. Przedmiot opracowania

Przedmiotem opracowania jest zadrzewienie, wpisanego do rejestru zabytków zespołu pałacowo - parkowego w Koszęcinie, znajdującego się w rejestrze zabytków woj. śląskiego (dawniej częstochowskiego) pod nr **A/81/78**.

Zgodnie z treścią zlecenia, niniejsza dokumentacja nie jest projektem rewalizacji założenia parkowego. Ma ona na celu wykonanie aktualizacji inwentaryzacji zachowanego zasobu szaty roślinnej wraz z zaplanowaniem prac mających ochronić najcenniejsze jego elementy przed destrukcyjnym działaniem czasu.

5. Zakres opracowania

W zakresie niniejszego opracowania jest wykonanie dokumentacji związanej z ochroną zasobów przyrodniczych ww. parku, poprzez opracowanie:

1. Zestawienia tabelarycznego inwentaryzacji dendrologicznej wraz z gospodarką zadrzewieniem, zawierającego:
 - a. Numer inwentaryzacyjny,
 - b. Nazwę gatunkową,
 - c. Obwód na wysokości 1,3 m lub powierzchnię pokrycia
 - d. Opis stanu sanitarnego i technicznego,
 - e. Zalecenia dotyczące usunięcia lub dalszego zachowania wraz ze wskazaniami pielęgnacyjnymi.
2. Graficznego przedstawienia inwentaryzacji dendrologicznej z gospodarką zadrzewieniem, zawierającego:
 - a. Mapę inwentaryzacyjną,
 - b. Mapę gospodarki zadrzewieniem
3. Koncepcji nowych nasadzeń i uzupełnień drzewostanu.

6. Prace terenowe

W celu zebrania niezbędnych materiałów, podczas prac terenowych przeprowadzone zostały następujące czynności:

1. dokonano przeglądu zadrzewienia pod kątem bezpieczeństwa, kondycji fizjologicznej, zachowania statyki, wartości historycznej i przyrodniczej, nie aktualizowano pomiaru obwodów pni,
2. wytypowano drzewa do:
 - a. pielęgnacji, z podaniem zakresu prac, w tym ewentualnej konieczności instalowania wiązań,
 - b. usunięcia,
 - c. pozostawienia bez zabiegów.

7. Prace kameralne

Zebrane w trakcie prac terenowych informacje zostały uporządkowane i podane dalszej obróbce. Przeprowadzono następujące prace:

1. zaktualizowano stan ilościowy drzew uwzględniając drzewa usunięte oraz nowo posadzone po poprzedniej aktualizacji.
2. zebrane informacje wprowadzono do bazy programu komputerowego „Arborysta 2,0”,
3. opracowanie tabelarycznych zestawień inwentaryzacyjnych i analitycznych,
4. edycja map inwentaryzacyjnych i analitycznych,
5. opracowanie koncepcji nowych nasadzeń i uzupełniających.

8. Zestawienia inwentaryzacyjne

Opracowano tabelaryczne zestawienie inwentaryzacyjne.

Nazwy gatunkowe drzew i krzewów podano wg „Dendrologia” W. Seneta i J. Dolatowski (PWN 2008).

Zestawienie zawiera: liczbę porządkową, numer inwentaryzacyjny, nazwę gatunkową, obwód pnia (nie aktualizowane) lub powierzchnię pokrycia, uwagi o stanie fitosanitarnym i technicznym oraz zalecenia. Brak zapisu w kolumnie „uwagi” oznacza, że nie wnosi się zastrzeżeń do stanu technicznego i fitosanitarnego.

Objaśnienia przykładowych zapisów w zestawieniu:

- a) w kolumnie „**Nr inw.**”, zapis np.: „10.1” i „10.2” – pod jednym numerem głównym („1”) zinwentaryzowano dwa drzewa,
- b) w kolumnie „**Obwód**”, zapis np.: 31;32;33 (liczby rozdzielone znakiem „;”) opisano drzewo wielopniowe,

- c) w kolumnie „**Obwód**”, zapis np.: 31+32+33 (liczby rozdzielone znakiem „+”) opisano pod jednym numerem inwentaryzacyjnym kilka drzew tego samego gatunku, rosnących bardzo blisko siebie,
- d) w kolumnie „**Zalecenia**” zastosowano opisanie proponowanych zaleceń z zastosowaniem następujących skrótów:
- ✓ **CPS** – cięcia pielęgnacyjno sanitarne – zakres obejmuje wykonanie wszystkich niezbędnych prac w koronie, w tym także konieczne drobne korekty kształtu i wysokości (po dokonaniu oceny z wysokości korony). Jednorazowy ubytek żywej masy korony nie powinien przekraczać 25%.
 - ✓ **CF** – cięcia formujące – zabieg ten dotyczy drzew młodych lub niskich, zmierza do poprawy wyglądu oraz wczesnej likwidacji wad budowy.
 - ✓ **KK** – korekta korony – usunięcie części gałęzi z peryferyjnej partii korony celem poprawienia statyki drzewa lub wyeliminowania możliwości wyłamania konarów lub odnóg, niwelowania wad budowy.
 - ✓ **Rh** – redukcja wysokości – obejmuje obniżenie wierzchołkowej partii korony w przypadkach występowania potencjalnego zagrożenia. Nie należy mylić tego zabiegu z „ogławianiem”. Cyfra obok określa rozmiar redukcji, np. zapis „Rh 2 m” oznacza wykonanie obniżenia drzewa o 2 m.
 - ✓ **Wz(4)** – wiązanie elastyczne. Podany przykładowo zapis oznacza:
 - Cyfra w nawiasie **(4)** – podana przez producenta wytrzymałość liny,
 - Brak podania ilości wiązań oznacza instalowanie 1 kompletu. W przypadku instalowania kilku wiązań podano ich ilość i sposób montażu, np.: 3 szt. w trójkąt.

9. Zestawienia analityczne

Opracowując zestawienia analityczne sporządzono:

1. zestawienie drzew wytypowanych do przeprowadzenia zabiegów pielęgnacyjnych i konserwatorskich. Szczególną uwagę zwrócono na drzewa najstarsze, planując prace zabezpieczające przed degradacją (deklasacją).
2. zestawienie drzew wytypowanych do usunięcia. W trakcie prac terenowych wytypowano drzewa, które należy usunąć. Przyjęto następujące kryteria wyboru:

- a) stan zdrowotny – drzewa obumarłe lub zamierające (nie rokujące dalszego przeżycie z uwagi na silną defoliację),
- b) stan techniczny – drzew stwarzające zagrożenie dla ludzi i mienia,
- c) drzewa wybitnie przeszkadzające w prawidłowym rozwoju drzew dorodnych, bicząc lub ograniczając rozwój ich koron.

10. Edycja map inwentaryzacyjnych i analitycznych

Edytując w programie Arborysta 2,0 mapy do wydruku, sporządzono:

- 1. mapę inwentaryzacyjną,
- 2. mapę inwentaryzacyjną z gospodarką drzewostanem:
 - ✓ drzew wytypowanych do przeprowadzenia cięć pielęgnacyjnych, oznaczonych kółkiem koloru zielonego,
 - ✓ drzew wytypowanych do usunięcia, oznaczonych kółkiem koloru czerwonego,
 - ✓ drzew bez zabiegów, oznaczonych kółkiem koloru czarnego,
- 3. mapę koncepcji nasadzeń uzupełniających.

11. Omówienie wyników inwentaryzacji i analiz

Inwentaryzacja zawiera ogółem 873 pozycje inwentaryzacyjne, w tym: drzewa jedno i wielopniowe.

Do przeprowadzenia zabiegów pielęgnacyjnych i konserwatorskich wytypowano: 19 szt. drzew. Do usunięcia wytypowano 14 szt. drzew.

12. Koncepcja nowych nasadzeń

Planując nasadzenia uzupełniające kierowano się następującymi zasadami:

- a) Nie zakłócać układu kompozycyjnego, uzupełniając ubytki drzew w zabytkowym parku,
- b) Stosować gatunki drzew zgodne z wymaganiami siedliskowymi do uzupełnienia wnętrza zwartych zadrzewień; takimi jak: buk pospolity, klon jawor, lipa drobnolistna, dąb szypułkowy,
- c) Nie zagęszczać nadmiernie istniejących powierzchni zwartych zadrzewień, uzupełniając pojedynczymi egzemplarzami drzew, posadzonych w luźnej więźbie pozwalającej na tworzenie naturalnego dla gatunku pokroju korony,
- d) Wprowadzić pojedyncze egzemplarze gatunków introdukowanych, zgodnych z „modą” panującą w okresie powstawania parku, takich jak: tulipanowiec amerykański, platan klonolistny,

13. Warunki realizacji prac w drzewostanie

Przystępując do realizacji prac związanych z wykonaniem wycinek i zabiegów pielęgnacyjno-sanitarnych i zabezpieczających, należy przestrzegać następujących zasad:

1. prace mogą być realizowane tylko i wyłącznie przez osoby posiadające wymagane uprawnienia określone przepisami ustawy o ochronie kultury i dziedzictwa narodowego (D.U. z dnia 13 marca 2015 r. Poz. 383).
2. oceny stanu zachowania drzew i wydanie zaleceń dotyczących proponowanych zakresów prac, dokonano na podstawie oględzin z poziomu gruntu, dlatego dopuszcza się dokonania zmian w proponowanym zakresie, po dokonaniu penetracji korony drzewa. Zmiany te muszą być zaakceptowane przez autora dokumentacji i Zamawiającego,
3. podstawową techniką prac w koronach drzew jest „technika linowa” (arborystyczna), warunkowo bezpośrednio przy utwardzonych drogach dopuszcza się użycie podnośników koszowych,
4. pniaki po wyciętych drzewach, znajdujące się blisko krawędzi alejek, można frezować na głębokość około 30 cm poniżej gruntu,
5. do mechanicznego wzmacniania koron drzew dopuszcza się stosowanie wyłącznie wiązań spełniających następujące wymagania:
 - a. użyty system powinien cechować się możliwością samoregulacji wraz z przyrostem pni na grubość,
 - b. mieć możliwość instalowania jako wiązanie statyczne lub dynamiczne (ze zintegrowanym amortyzatorem),
 - c. lina i inne elementy systemu winna być koloru czarnego lub innego, nie kontrastującego z kolorem kory drzew,
 - d. dopuszcza się stosowanie tylko i wyłącznie lin polipropylenowych o współczynniku rozciągliwości 15-20% i wytrzymałości podanej przez producenta systemu (np.: 2; 4 lub 8 ton), dostosowanej do potrzeb,
 - e. liny muszą być odporne na działanie promieniowania ultrafioletowego, dopuszczając możliwość degradacji ich wytrzymałości pierwotnej do 2% rocznie, o rekomendowanym minimum ośmioletnim okresie użytkowania,
 - f. system wiązań musi być kompletowany i instalowany zgodnie z instrukcją opracowaną przez producenta oraz zgodny z zaleceniami europejskich or-

- ganizacji branżowych. Niedopuszczalnym jest stosowanie wiązań kompletowanych z elementów systemu pochodzących od różnych producentów,
- g. sposób instalacji wiązań elastycznych musi być zgodny z instrukcją producenta i ogólnymi zasadami montażu.
- h. atest na linę musi być wydany przez jednostkę certyfikacyjną akredytowaną do udzielenia certyfikatów w którymkolwiek państwie UE.

Zakazy:

1. do prac związanych z pracami pielęgnacyjnymi i instalacją wiązań obowiązuje **bezwarunkowy zakaz** stosowania drzewołazów lub innych urządzeń powodujących kaleczenie drzewa,
2. Nie dopuszcza się stosowania zabiegów tzw. „chirurgii drzew” – np.: czyszczenia ubytków, impregnacji drewna, jako szkodliwych dla ekosystemu, itp.,
3. Nie dopuszcza się stosowania wiązań przewiertowych i innych opasowych (mieszanej konstrukcji) nie posiadających atestu jakości i certyfikatu przydatności do wzmocnienia konstrukcji koron drzew jako komplet.